

Živinozdravniška skušnja.

Konjem preveč otrobov pokladati je škodljivo.

Res je in nihče tajiti ne more, da otrobi živino dobro redijo in jo odebelijo. Al konjem otrobi le teknejo, če se zraven druge klaje jim dadó in pa ne v eno mer naprej. Dr. Knacker v Švici, ki si je nabral posebno veliko skušinj s klajo pri konjih, opominja gospodarje in posebno mlinarje, naj z otrobi pri konjih varno ravnajo. Otrobov želodec ne prekuha lahko, pa tudi v gubah debelih čev se radi vgnjezdijo, ondi strdijo in potem njihovo žlemljato kožo dražijo, prebavljanje ovirajo in čeva zapekó tako, da konje rado kolje. Tudi kamenji sčasoma prav debeli se v čevih naredijo iz otrobov, ki so že marsikaterega konja umorili. Vse to pa se zgodi toliko laže, če se otrobi konjem pokladajo s prekratko rezanico. Prekratka rezanica sploh ne tekne konjem in sicer zato ne, ker jo premalo prežvečijo; ona drsne neprežvečena skozi želodec v čeva, in tū žlemljato kožo bōde in draži. Otrobi sicer odebelijo konja, al prave moči mu ne dadó, zato se večidel z otrobi rejen konj rad in zeló potí.

Kdor se hoče tedaj ogniti škodi po otrobih, naj jih vselej dá s toplo vodo nekoliko namočene, zraven pa sená, ovsa, slame itd., da jih konj laže prebavi (prekuha). Pameten gospodar konjem ne bo na dan dal več kakor par funtov otrobov, zraven pa zmirom sená in ovsa; tako pokladani otrobi teknejo konju in ga za delo močnega naredijo.

Zakaj kmetijstvo čedalje bolj peša?

(Konec.)

Ali je to prav, da se po kancelijah v nemškem jeziku uraduje, ki ga kmet ne razume, da si mora za vsako kancelijsko nemško pismo tolmača iskati, da mu pové, kaj stoji v njem zapisano? Mar gosp. Dežman in njegovi nemčurski tovariši mislijo, da se to godi zastonj?

Ali je to prav, da se za vsako malo reč notar potrebuje, in da le taka pisma, ki so pri notarju izdelana, imajo pravno moč? Zakaj bi cesarski uradniki po kancelijah takih pisem ne izdelovali kakor prej? Kmet bi si prihranil mnogo denarja.

Čemu imamo tako drage ljudske šole, če naš domači slovenski jezik v uradnih tako malo veljá, da k večjemu more kdo po slovensko v cerkvi na mašne bukvice moliti, ali svoji ljubici pisati. Ali je to prav?

Še drug hud črv, ki tudi spodjeda kmetijstvo, je to, da so liberalci odpravili nam postavo, po kateri se ni smelo za posojeni denar več kot 5 ali 6 gld. obresti (činža) od sto na leto zahtevati. Nesrečni liberaluhi so nam odstranili to dobro postavo, in odrtiji so zdaj široka vrata odprta, da pijavke prav postavno deró tudi ubozega kmeta, katerim za 100 izposojenih goldinarjev mora po 12 in še več goldinarjev činža odrajtati, če hoče, da kaj na pósodo dobí.

Še veliko drugih vzrokov bi lahko naštel, po katerih kmet škodo trpi, pa naj je to zadosti, da se z resnico komu preveč ne zamerim.

Kaj je pa tedaj storiti, da se kmetu zopet na noge pomaga?

Tri reči so, namreč: 1) pretežko breme silnih davkov znižati, kar se lahko s tem zgodi, da državno gospodarstvo šparovno pot nastopi; — 2) vse take postave odstraniti, po katerih, kakor sem gori govoril, kmetijstvo trpi škodo, in 3) večje vladne podpore naj se naklonijo kmetijstvu. Dokler se to ne zgodi, so vsi drugi nasveti zastonj. Res je, da nekoliko vladne

podpore že dobiva kmetijstvo; al to je toliko, kakor tistih 5 ječmenovih kruhov in ono dvoje ribic, s katerimi je naš Izveličar v puščavi 5000 ljudi nasitil. Ali pa gospodje ministri znajo čudeže delati?

Predno ta svoj spis sklenem, rečem le še eno: Bog daj, da bi to moje pisanje kaj pomagalo, da bi ubogi kmet vendar ne trpel toliko, kakor nekdanj sv. Jernej. Strašansko vreme, pod katerim danes te vrstice pišem, bode v naslednjih svojih pokazalo, da — če kmet vesel ne žanje, gospōda žalostne litanije poje.

14. maja.

M. Ilovar.

Politične stvari.

Berolinske konference.

Končane so razprave v Berolinu. Kaj se je sklenilo, se prav za gotovo še ne vé; da se je pa Gorčakov potegnil za slovanske kristijane na Turškem in da je zmagal, to se vidi zdaj že očitno. Začel je ves drug veter vleči po naših oficijoznih listih. Pravijo že zdaj, da ni ravno neobhodno potreba, Turčijo na vsak način pri življenji ohraniti. Upor na Bulgarskem in vedno večje oboroževanje Srbije kaže na to, da se Turčija sama sebi prepusti, naj se brani sama. Srbom pa ne bo se branilo vdariti na Turke. Gorčakov je sam bojda priznal, da ga javno mnenje Ruskega naroda sili k prijaznosti do zatiranih ustajnikov. Bulgarski uporni komité v Bukureštu dela na vse kriplje; čedalje jasneje se kaže, da dela z odobravanjem Rumunske in Ruske vlade. Čemu bi bil pa Bratiano poklican k vladi, če ne zavolj vojske s Turki, vsaj njegovo imé samo pomenja že ta program.

Rusija je tedaj po vsem tem v Berolinu vendar storila svojo dolžnost, se vé da le po pritisku javnega mnenja Ruskega naroda, in za to javno mnenje moramo hvaležni biti možém, ki so, kakor Pogodin, Aksakov, Popov in drugi, ondi delali v prvi vrsti, ki so s tolikim trudom razkladali Rusom njihovo slavjansko narodnost. Osoda bode se izpolnila nad Turčijo, — osoda, kakoršno je Azijatska ta država zaslužila. Naši „Tagblattovci“ pa naj si usta obrišejo, ki so z Dunajskimi judi vred vedno čivkali, da bo ustaja kmalu zadušena. Srbi in Bulgari bodo se osvobodili, če prav Dežman s svojo gardo Turkom na pomoč gré, in magari še Vesteneckove beriče seboj vzame!

Potem pa morajo priti tudi za nas Slovence boljši časi. Kajti na Dunaji bodo vendar enkrat izprevideli, da Magjarsko-nemška politika je pogubna za Avstrijo in da s Slovani se ne sme dalje več delati kakor s „stechviev“, kakor „Tagbl.“ misli in piše, kajti za hrbtom nam bo stalo deset milijonov jugoslovanskih sokolov. To naj si naši Ljubljanski Turki za ušesa zapišejo, da je ura njihove „slave“ odbila in prišla je naša.

Bog poživi junaške sokole, ki se boré za „krst častni i slobodu zlatnu“!

Za poduk in kratek čas.

Čemu je „kulturkampf“ dober?

Preganjanje katoliške vere se v besednjaku Bismarkovem imenuje „kulturkampf“ (boj za kulturo ali omiko), ker omikan je po Bismarkovih načelih ta, kdor vere nima.

Ta „boj za kulturo“ pa dandanes po več državah ni samo moda, temuč je mnogim ministerstvom jako draga pripomoč, po kateri liberalce na limanice lové